

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Ion Arhiliuc, Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, cu participarea procurorului Dumitru Graur, avocaților Mihail Bordei, Boris Nogai și Vladimir Poalelungi, a părții vătămate Povestca Ștefan și inculpaților Lupu Ion și Sorici Gheorghe, a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Cașu Ruslan și de partea vătămată Povestca Ștefan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2013, în cauza penală în privința lui

Lupu Ion Nistor, născut la 15 august 1967, originar din sat. Căbăiești, r-nul Călărași, moldovean, domiciliat în or. Călărași, str-la. II Bojole 11, ap. 2

și

Sorici Gheorghe Petru, născut la 26 august 1957, originar din sat. Căbăiești, r-nul Călărași, moldovean, domiciliat în mun. Chișinău, str. A. Doga 23, ap. 11.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. Instanța de fond din 18.01. – pînă la 10.10.2012;*
- 2. Curtea de Apel Chișinău din 02.11.2012 pînă la 25.03.2013;*
- 3. Curtea Supremă de Justiție din 29.10.2013 pînă la 25.02.2014.*

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul, avocatul Mihail Bordei și partea vătămată Povestca Ștefan au solicitat admiterea recursurilor în sensul declarat.

Avocații Boris Nogai, Vladimir Poalelungi și inculpații Lupu Ion, Sorici Gheorghe au solicitat respingerea recursurilor înaintate, cu menținerea hotărîrii atacate.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 10 octombrie 2012, în temeiul art.391 CPP, a fost încetat procesul penal în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe intentat în baza art. 328 alin. (1), 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, din motiv că prin ordonanța Procuraturii Călărași din 27.02.2004, procesul penal în privința lor a fost clasat din lipsa componenței de infracțiune, iar ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General din 24.09.2010, de anulare a ordonanței din 27.02.2004, cu reluarea urmăririi penale, a fost emisă cu depășirea termenului de 1 an, în detrimentul art. 287 alin. (4) CPP.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Povestca Ștefan a fost lăsată fără soluționare, în conformitate cu prevederile art. 225 alin. (4) CPP.

2. Pentru a se pronunța, instanța de fond a reținut, că de către organul de urmărire penală inculpații Lupu Ion și Sorici Gheorghe au fost învinuiți pentru faptul,

că la 17.04.2001, împreună și prin înțelegere prealabilă cu Jîmbei Ion, Jîmbei Ștefan, Jîmbei Constantin și Chirtoacă Ion, după preluarea ilegală în custodia statului a reținutului Povestca Ștefan, care era suspectat de comiterea unui furt, l-au privat ilegal de libertate de la 17.04.2001, orele 10.00 pînă la 18.04.2001, orele 11.30, cînd a fost întocmit procesul-verbal de reținere, perioadă de timp, în care l-au transportat pe ultimul de la CPS Nisporeni la CPS Călărași, acțiuni, care au fost însoțite de aplicarea violenței.

Tot ei, Lupu Ion și Sorici Gheorghe, în aceeași zi, la 17.04.2001, cu scopul percheziției ilegale a domiciliului cet. Povestca Ștefan, situat în orașul Nisporeni, str. Toma Ciorbă 14, ap. 4 și sub pretextul descoperirii bunurilor pretinse ca fiind sustrate de la Jîmbei Ion, în lipsa ordonanțelor organului de urmărire penală sau a procurorului de începere a urmăririi penale și de efectuare a percheziției, fără întocmirea unui proces-verbal, ilegal au efectuat percheziția domiciliului lui Povestca Ștefan.

Tot ei, la 17.04.2001, contrar art. 3 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, art. 24 al.2 din Constituție, art. 12-15 din Legea cu privire la poliție nr.416 din 18.12.1990, care obliga polițiștii să nu supună pe nimeni la torturi, să nu aplice forța fizică, decît pentru curmarea infracțiunilor, pentru înfrîngerea rezistenței opuse cerințelor legale, dacă metodele nonviolente nu asigură îndeplinirea obligațiilor ce le revin, să respecte Constituția și legile țării, să nu aplice acte de tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante, în orice circumstanță s-ar afla, să nu recurgă la forță, cu excepția cazurilor de necesitate absolută și numai în măsura necesară atingerii unui obiectiv legitim, împreună și prin înțelegere prealabilă cu Jîmbei Ion, Jîmbei Ștefan, Jîmbei Constantin și Chirtoacă Ion, în timpul transportării deținutului Ștefan Povestea cu automobilul de model „Wolkswagen Transporter”, ce-i aparținea lui Jîmbei C., de la CPS Nisporeni la CPS Călărași și avînd scopul obținerii ilegale, prin aplicarea violenței, de la acesta a declarațiilor privind comiterea infracțiunii de sustragere a bunurilor din gospodăria cet. Jîmbei Ion, situată în satul Căbăiești, au stopat automobilul nominalizat în pătura din preajma or. Nisporeni, unde, Lupu Ion intenționat i-a aplicat lui Povestca Ștefan multiple lovituri cu o țevă din metal peste spate, Chirtoacă Ion l-a lovit de mai multe ori cu o bîță din lemn în regiunea genunchilor, iar Sorici Gheorghe l-a lovit cu o taburetă din lemn, pe care a luat-o din automobil, în regiunea capului. Ulterior, Lupu Ion l-a urcat forțat pe Povestca Șt. în automobil și l-a predat lui Jîmbei Ștefan, care urmărind același scop ilegal, i-a introdus lui Povestea Șt. un ac sub unghiile degetelor de la mîna dreaptă și de la mîna stîngă, iar Jîmbei Constantin i-a smuls cu un clește unghia de la degetul doi al piciorului stîng.

În rezultatul acțiunilor violente menționate mai sus, conform raportului de expertiză medico-legală (în comisie) nr. 376 din 08.11.2011, părții vătămate Povestca Ștefan i-au fost cauzate leziuni corporale ușoare.

3. Procurorul a atacat cu apel sentința instanței de fond, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații Lupu Ion și Sorici Gheorghe să fie condamnați în baza art. 328 alin. (1), 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal:

- Lupu Ion – la 4 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani;

- Sorici Gheorghe – la 2 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu

privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele MAI pe un termen de 5 ani.

La fel, a solicitat admiterea integrală a acțiunii civile înaintate de partea vătămată Povestca Ștefan, cu încasarea în beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral: de la Lupu Ion - 100.000 lei; de la Sorici Gheorghe – 80.000 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 5.000 lei, de transport în sumă de 2.200 lei și cheltuieli medicale în sumă de 800 lei.

În motivarea apelului apelantul a indicat următoarele motive:

➤ instanța de fond neîntemeiat a încetat procesul penal, pe motiv că ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General din 24.09.2010 a fost emisă cu depășirea termenului de 1 an, or, prin ordonanța menționată s-a dispus reluarea urmăririi penale dat fiind faptul, că ordonanța de clasare a cauzei penale din 27.02.2004 este ilegală și pasibilă anulării, deoarece n-a existat în fapt cauza care a determinat adoptarea acesteia, motivare, care nu stabilește un careva termen în cursul căruia poate fi reluată urmărirea penală;

➤ instanța eronat a interpretat și a aplicat prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010, referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 CPP, deoarece obiectul examinării Curții Constituționale a fost altul și anume - *încetarea de drept a calității de bănuît*;

➤ instanța de fond greșit a interpretat prevederile legislației în vigoare, în special, prevederile art. 22 și art. 287 CPP, precum și prevederile actelor internaționale și anume art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

3.1. Partea vătămată Povestca Ștefan a atacat cu apel sentința primei instanțe, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțare unei noi hotărîri, prin care Lupu Ion și Sorici Petru să fie condamnați pentru comiterea infracțiunilor imputate, cu încasarea prejudiciului material și moral în sumă totală: de la Lupu Ion – 104.125 lei; de la Sorici Gheorghe – 84.125 lei.

În motivarea apelului, apelantul a indicat, că sentința atacată este ilegală și neîntemeiată, dat fiind faptul că instanța eronat a aplicat prevederile art. 287 alin. (4) CPP, cît și prevederile art. 391 CPP, considerînd că există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceiași faptă de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de clasare a procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2013, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de procuror și de partea vătămată Povestca Ștefan, cu menținerea sentinței.

4.1. La adoptarea soluției date, instanța de apel a statuat că, instanța de fond în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) CPP, le-a dat o apreciere justă în sensul art. 101 CPP, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungînd la concluzia corectă cu privire la încetarea procesului penal în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe în baza art. 328 alin. (1), 328 alin. (2) lit. a), c) Cod penal, deoarece urmărirea penală a fost reluată contrar art. 287 alin. (4) CPP.

În acest sens, instanța de apel a conchis, că soluția instanței de fond privind încetarea procesului penal în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe este legală și întemeiată, reieșind din faptul că prin ordonanța Procuraturii Călărași din 27.02.2004,

procesul penal în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe a fost clasat din lipsa componenței de infracțiune (f.d. 276-278, vol. I).

Ulterior, la 24.09.2010, Prim-adjunctul Procurorului General, A. Pîntea, a anulat ordonanța de clasare a cauzei penale dispusă la 27.02.2004 de către Procuratura Călărași, cu reluarea urmăririi penale, motivul fiind ilegalitatea ordonanței din 27.02.2004 (f.d. 2-3, vol. II), referindu-se la art. 287 alin. (4) CPP.

În acest context, instanța de apel a conchis, că prin ordonanța de reluare a urmăririi penale din 24.09.2010 nu au fost descoperite fapte noi ori un viciu fundamental în cadrul cauzei penale intentate în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe, ordonanța de clasare a cauzei penale din 27.02.2004 fiind definitivă, respectiv, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 24.09.2010 a fost emisă cu încălcarea termenului de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de clasare a cauzei, prevăzut de art. 287 alin. (4) CPP.

La fel, instanța a mai concluzionat, că o dată cu reluarea urmăririi penale la 24.09.2010 în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe, acestora i-au fost încălcate prevederile art. 7 alin. (2) Cod penal și art. 22 CPP – dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă.

De asemenea, Colegiul penal a reținut ca întemeiată soluția instanței de fond cu privire la încetarea procesului penal, referindu-se la Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010, asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 CPP.

În final, instanța de apel a conchis, că ordonanța Procuraturii Călărași din 27.02.2004 în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe are caracter definitiv, fiind aplicabil principiul „*non bis in idem*”.

La fel, instanța de apel a concluzionat întemeiată soluția instanței de fond referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Povestca Ștefan, or potrivit prevederilor art. 225 alin. (4) CPP, instanța de judecată lasă acțiunea civilă fără soluționare în procesul penal în cazul adoptării sentinței de încetare a urmăririi penale sau de achitare, din motivul lipsei componenței infracțiunii, fapt ce nu împiedică persoana care a inițiat acțiunea civilă de a o intenta în ordinea procedurii civile.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, din motiv că instanțele de fond și de apel eronat au ajuns la concluzia precum că ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General din 24.09.2010, de reluare a urmăririi penale, este ilegală și neîntemeiată, astfel greșit au interpretat prevederile art. 22, 287 CPP și, pe cale de consecință neîntemeiat au încetat procesul penal în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe în comiterea infracțiunilor imputate.

În acest context, recurentul a mai invocat următoarele motive:

➤ Cu referire la soluția instanțelor de fond și de apel în partea ce ține de încetarea procesului penal, din motiv că ordonanța adoptată la 24.09.2010 de către Prim-adjunctul Procurorului General este tardivă, acuzarea o consideră greșită, deoarece ordonanța procurorului ierarhic inferior de încetare a cauzei penale din 27.02.2004, a fost recunoscută ca una ilegală și pasibilă anulării, pe motiv că n-a existat în fapt cauza care a determinat adoptarea acesteia, condiție care nu stabilește un termen în cursul căruia poate fi reluată urmărirea penală;

➤ Mai mult ca atât, prin ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General din

24.09.2010, s-a constatat că: „*La materialele cauzei nu au fost anexate actul primar de examinare medico-legală, care urma a fi întocmit în baza îndreptării procurorului din 19.04.200 și fișa medicală (cu indicarea temeiurilor solicitării și diagnozei stabilite) întocmită de medicii serviciului de urgență, care la 18.04.2001, între orele 03.00-04.00, i-au acordat ajutor specializat lui Povestca Șt*”.

Astfel, procurorul ierarhic superior axându-se pe aceste circumstanțe noi, a considerat oportun anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale în privința lui Lupu Ion și Sorici Gheorghe, cu dispunerea reluării urmăririi penale, deoarece s-au stabilit fapte noi și recent descoperite și, respectiv, aceste fapte au condiționat anularea ordonanței din 27.02.2004;

La fel, indică procurorul, instanța de fond eronat a interpretat și a aplicat prevederile Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010, referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 CPP, or, obiectul examinării Curții Constituționale a fost altul și anume - *încetarea de drept a calității de bănuț*.

Mai mult ca atât, instanța de fond nu a indicat în sentință care temeii concret de încetare a procesului penal a fost pus la baza soluției de încetare, prevăzut de art. 391 alin. (1) CPP, eroare, care a fost menținută și de instanța de apel.

În acest context, se observă că, instanțele ierarhic inferioare eronat au interpretat prevederile art. 22, 287 CPP, precum și art. 4 al Protocolului nr. 7 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În final, procurorul a invocat în speță și practica judiciară a Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție, - decizia din 22.05.2012 în cauza penală nr. 1ra-447/12, în care s-a statuat că prevederile art. 287 alin. (4) CPP, sunt aplicabile situațiilor în cazul în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale au fost adoptate legal.

5.1. Partea vătămată Povestca Ștefan, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 12) CPP, a contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații Lupu Ion și Sorici Petru să fie condamnați pentru comiterea infracțiunilor imputate, cu admiterea integrală a acțiunii civile și încasarea de la inculpați a prejudiciului material și moral, și anume: de la Lupu Ion suma de 104.875 lei; de la Sorici Gheorghe suma de 84.875 lei, din motiv că decizia instanței de apel este contrară prevederilor art. 414-417 CPP.

În motivarea cerințelor sale, recurentul a invocat următoarele motive:

➤ Instanțele de fond și de apel neîntemeiat au concluzionat că ordonanța Prim-adjunctului Procuraturii General din 24.09.2010 este tardivă, astfel hotărîrile judecătorești sunt ilegale sub aspectul interpretării greșite a art. 22, 287 CPP, cît și a prevederile art. 391 CPP;

➤ Instanțele de fond și de apel, examinînd probatoriul administrat în cauză, nu s-au expus asupra vinovăției sau nevinovăției inculpaților Lupu I. și Sorici Gh., limitîndu-se doar la faptul că ordonanța Procuraturii General din 24.09.2010 este tardivă.

La fel, recurentul a mai invocat că, faptul maltratării sale de către colaboratorii de poliție a fost recunoscut de către Guvernul Republicii Moldova, care s-a obligat să plătească reclamantului suma de 15,000 (cincisprezece mii) euro, astfel Curtea

Europeană a luat notă de reglementarea amiabilă la care au ajuns părțile, fiind convinsă că reglementarea este bazată pe respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și Protocoalele sale și, prin Decizia sa din 4 septembrie 2012 a decis să scoată cererea de pe rolul său.

6. Judecând recursurile ordinare declarate, în baza materialelor cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) CPP, o hotărîre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și de apel, în cazul cînd hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform prevederilor art. 417 alin. (1) pct. 8) CPP, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției.

Punctul 18 din Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 30.10.2009 „*Cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală*”, stipulează, că erorile de drept pot fi considerate erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

6.1. Avînd în vedere aceste prevederi legale, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel nu s-a conformat acestora la judecarea apelurilor și a comis următoarele erori de drept.

Instanța de apel menținînd sentința primei instanțe, nu s-a expus asupra faptului care temeii concret de încetare a fost pus la baza sentinței de încetare a procesului penal, din cele prevăzute la art. 391 alin. (1) CPP pasibile aplicării presupusei situații de drept reținută de prima instanță, fie pct. 5) - (există o hotărîre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceiași faptă de încetare a urmăririi penale) sau cel prevăzut la pct. 6) - (există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală), astfel în cauză creîndu-se o situație confuză și de interpretare ambiguă.

Or, lecturînd textul sentinței, se observă că prima instanță, doar în dispozitivul sentinței, a indicat formal „**art.391 CPP**”, iar instanța de apel, la rîndul său, în partea descriptivă a deciziei (vol.4, f.d.116) indică că, - „... **procesul penal încetează în cazul în care pe parcursul judecării cauzei se constată temeii prevăzut de art.285 alin.(1) pct.5) CPP**”.

În acest aspect, instanța de apel indică că, ordonanța de reluare a urmăririi penale din 24.09.2010 a fost emisă cu încălcarea **termenului de un an** de la intrarea în vigoare a ordonanței de clasare a cauzei, prevăzut de art. 287 alin. (4) CPP (vol.4, f.d.117), însă ambele instanțe au trecut cu vederea faptul că acest termen de un an prevăzut de articolul menționat, se referă la cazurile, - „... *descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai tîrziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire*”.

Or, ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General, A. Pîntea, din 24 septembrie 2010, prin care a fost anulată ordonanța procurorului Procuraturii Călărași,

S. Artene, din 27.02.2004, de clasare a cauzei penale cu reluarea urmăririi penale, este fundamentată nu pe faptul **descoperirii unui viciu fundamental**, a se vedea după text,-
„Ordonanța procurorului în Procuratura Călărași, S. Artene, din 27.02.2004, este ilegală și pasibilă anulării, deoarece n-a existat în fapt cauza care a determinat adoptarea acesteia.

Concomitent, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că investigarea acuzațiilor de maltratare trebuie să fie deplină. Aceasta înseamnă că autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat și nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite sau nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor. Ele trebuie să întreprindă toți pașii rezonabili și disponibili lor pentru a asigura probe cu privire la incident (a se vedea Gurgurov c/a Moldovei, nr.7045/08, pct. 64).

S-a stabilit, că la 17.04.2001, Povestca Ștefan a fost reținut la domiciliul său de către colaboratorii CPr Nisporeni, care l-au escortat la sediul comisariatului, de unde el a fost preluat de către colaboratorii CPr Călărași.

Potrivit alegațiilor lui Povestca Ștefan, pe drum spre CPr Călărași, el a fost maltratat de către colaboratorii de poliție Sorici Gheorghe și Lupu Ion.

*La materialele cauzei penale nu au fost anexate: **actul primar de examinare medico-legală**, care urma a fi întocmit în baza îndreptării procurorului din 19.04.2001, în cadrul controlului premergător urmăririi penale și **fișa medicală** (cu indicarea temeiurilor solicitării și diagnozei stabilite) întocmită de medicii serviciului de urgență, care la 18.04.2001, între orele 03.00-04.00, i-au acordat ajutor medical specializat victimei Povestca Ștefan”.*

Prin urmare, Prim-adjunctul Procurorului General, A. Pîntea, în prezenta cauză a stabilit fapte noi și recent descoperite - **actul primar de examinare medico-legală și fișa medicală**, care au condiționat în mod legal și întemeiat anularea ordonanței procurorului ierarhic inferior din 27.02.2004 de clasare a cauzei penale.

În atare circumstanțe, se evidențiază că, deși inculpații Lupu Ion și Sorici Gheorghe și avocații acestora, dispunând de un timp rezonabil de la data adoptării ordonanței de reluare a urmăririi penale - **24 septembrie 2010**, pînă la terminarea urmăririi penale **11 ianuarie 2012** (f.d. 177, 186, vol. 3), n-au contestat ordonanța de reluare a urmăririi penale în conformitate cu prevederile art. 313 CPP, ceea ce prezumă că au fost de acord cu această ordonanță, or, în demersurile acestora făcute la terminarea urmăririi penale se invocă încetarea procesului penal, pe motiv că Sorici Gh. n-a săvîrșit fapta incriminată, iar Lupu Ion invocă că există divergențe în declarațiile părții vătămate, astfel urmează a fi excluse din lista probelor declarațiile martorilor Povestca Elena, Anastasia și Chira Constantin.

Însă, ulterior, în ședința de judecată în prima instanță, la 27 martie 2012, inculpatul Lupu Ion a depus o cerere de încetare a procesului penal, pe motiv că ordonanța Prim-adjunctului Procurorului General, A. Pîntea, din 24 septembrie 2010 este contrară art. 287 alin. (4) CPP (f.d. 225, 226, 233, vol. 3).

Astfel, partea apărării n-a folosit pîrghiile legale prevăzute în art. 313 CPP, privind înlăturarea pretinselor încălcări de drepturi la faza urmăririi penale.

Potrivit prevederilor art. 251 alin. (4) CPP - încălcarea oricărei alte prevederi legale decît cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – cînd partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale

– cînd partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – cînd partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță. Deci, încălcarea prevederilor legale poate atrage nulitatea actelor numai în condițiile legii și cu respectarea termenelor legali.

Potrivit art. 230 CPP - (1) termene în procesul penal sînt intervale de timp în cadrul cărora sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod; (2) în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen; (3) dacă o măsură procesuală nu poate fi luată decît pe un termen prevăzut de lege, expirarea acestuia impune încetarea efectului acestei măsuri.

În acest context, sunt relevante motivele invocate de partea acuzării în apel în sensul că instanța de apel n-a examinat în fond motivele cu privire la vinovăția inculpaților, astfel, de-facto, instanța de apel a menținut concluzia primei instanțe expusă în sentință la f.d.64 verso, vol.4, - „Astfel, instanța nu mai are dreptul să se expună în sentință asupra probelor, deoarece conform prevederilor art.22 alin.(3)CPP hotărîrea organului de urmărire penală de încetare a urmăririi penale împiedică eluarea acesteia, precum și condamnare persoanelor pentru aceleași fapte”.

6.2. În aspect procedural, Colegiul penal lărgit, mai menționează că, alin. (4) al art. 287 Cod de procedură penală, este aplicabil situațiilor cînd ordonanțele de încetare a urmăririi penale sînt adoptate legal, însă, în cazul dat, din motivarea ordonanței Prim-adjunctului Procurorului General din 24.09.2010, reiese că caracterul legal al hotărîrii procesuale (ordonanța de încetare din 27.02.2004) se exclude.

De asemenea, Colegiul penal remarcă că instanțele de judecată nu au ținut cont de prevederile art. 52 alin. (2) pct. 2) și 299/1 Cod de procedură penală, care oferă dreptul procurorului ierarhic superior de a anula actele ilegale ale procurorului ierarhic inferior.

Or, din materialele cauzei penale rezultă că, în **luna iunie 2010**, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a comunicat Guvernului Moldovei cererea nr. 13765/04, **Povestca c. Moldovei** cu privire la violarea art.3 din Convenție, astfel exercitînd obligația pozitivă a statului și, luînd în considerație că art.3 din Convenție consacră un drept absolut, fără nici o derogare, Prim-adjunctului Procurorului General, A. Pîntea, prin ordonanța din 24 septembrie 2010, a anulat legal ordonanța procurorului Procuraturii Călărași, S. Artene, din 27.02.2004, de clasare a cauzei penale cu reluarea urmăririi penale.

Prin urmare, instanțele ierarhice inferioare, neîntemeiat s-au referit la pct. 8) al Hotărîrii Curții Constituționale nr. 26 din 23.11.2010 „Asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) ale art. 63 din Codul de procedură penală”, deoarece obiectul examinării Curții Constituționale a fost altul și anume – încetarea de drept a calității de bănuît.

Colegiul penal lărgit, menționează că, activitățile desfășurate în cadrul procesului penal trebuie să asigure aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana făptuitorului. Numai aflînd adevărul, scopul procesului penal poate fi atins, iar soluțiile dispuse de organele judiciare pot da satisfacție celor care urmăresc înfăptuirea justiției penale.

În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că eroarea comisă referitor la interpretarea cazurilor prescrise de art. 391 Cod de procedură penală, se cuprinde în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, este temei de recurs și deoarece nu poate fi corectată de instanța de recurs, se impune soluția de casare a deciziei și trimiterea cauzei la rejudecare, unde instanța de apel, are obligația să verifice motivele apelurilor declarate de partea acuzării și cu respectarea prevederilor art. 414 - 417 Cod de procedură penală va pronunța o hotărâre care să fie legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Cașu Ruslan și de partea vătămată Povestca Ștefan, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2013, în cauza penală în privința lui *Lupu Ion Nistor și Sorici Gheorghe Petru* și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată în ședință publică la 25 martie 2014, ora 09:30.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Ion Arhiliuc

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu